

GLASILO
SLOVEN-
SKEGA
PLANIN-
SKEGA
DRUŠTVA

PLANINSKI VESTNIK

XVIII.
LETNIK
□
1912
□
ŠTEV. 6.

† Dr. Jos. Cerk.

(S sliko.)

Prof. Milan Pajk.

Dr. Josip Cerk je bil rojen dne 24. novembra 1881. leta v Cerkovski Vasi (Gorenjem Logatcu). Štiri leta pozneje so se njegovi starši preselili v Žužemberk, kjer je njegov oče postal davkar. Tukaj je prebil mladostna leta; čari tega dela Dolenjske so se mu globoko vtisnili v dušo; z vso strastjo mladeniškega srca je ljubil samoto velikih Dolenjskih gozdov, skrite čudeže Kraških jam, mogočne stare gradove z očrnelimi zidovi in sanjavo Krko. Iz ljubezni do prirode je postal zemljepisec, fotograf, veleturist in raziskovalec jam; ljubezen do prirodnih krasot je bila gonilna sila njegovega življenja in v ledenem objemu zimske prirode je moral prezgodaj umreti . . .

Gimnazijo je dovršil v Ljubljani in v Novem Mestu. 1901. leta se je vpisal na filozofični fakulteti Dunajskega vseučilišča, kjer je študiral zgodovino in zemljepis. Leta 1902/3 je služil kot enoletni prostovoljec in je postal rezervni poročnik 27. domobranskega polka. Na vseučilišču so ga najbolj zanimala zemljepisna predavanja; 1907. leta je bil promoviran za doktorja modroslovja in v istem letu je prestal profesorske izpite. Služboval je ves čas v Ljubljani. Leta 1907/8 je bil poskusni kandidat na I. državni gimnaziji, 1908. do 1910. leta suplent na mestnem dekliškem liceju, 1910/11 na c. kr. moškem in ženskem učiteljišču, 1911/12 na I. drž. gimnaziji.

Ves prosti čas je porabil za turistiko, za fotografiranje ter za delovanje po znanstvenih in stanovskih organizacijah. Bil je podpredsednik »Kluba slovenskih amater-fotografov«, tajnik »Muzejskega Društva za Kranjsko«, odbornik »Društva slovenskih profesorjev«, član zemljepisnega odseka »Slovenske Maticе«.

Najbolj plodovito je deloval kot tajnik »Društva za raziskavanje podzemskih jam«, ki je bilo ustanovljeno l. 1910. Nabiral je gradivo o Kranjskih jamah in je proučeval obsežno jamsko literaturo; opremil je društvo z vsemi potrebnimi pripomočki za težavne ekspedicije v podzemski svet in je nadaljeval sistematično raziskavanje Kranjskega Krasa, delo, ki ga je pred 30 leti začel agrarni višji nadzornik Putick, najodličnejši speleolog Kranjske. Pri tem delu je dr. Cerka podpiral turistovski klub »Dren«, tako so se zvali njegovi ožji prijatelji - turisti (gg. Kunaver, Brinšek, Badiura, Tavčar, Michler i. dr.). Leta 1911. je preiskal 4 globoka

Dr. Jos. Cerka.

brezdna in 14 manjših brezden in jam, posebno na Dolenjskem; tako so bili on in njegovi tovariši prvi speleologi, ki se jim je posrečilo dospeti na dno 84 m globoke Marjanščice blizu Prédol in 95 m globoke Žiglovice pri Ribnici. Pri tem delu je zasledoval več znanstvenih smotrov. Dognati je hotel, ali se nahajajo na Krasu prave tekoče reke ali pa smemo tod govoriti le o talni vodi, ki se preliva iz jame v jamo (Grundova teorija); nadalje je skušal najti meje, ki ločijo porečje Krke od onega Ljubljanice in Kolpe. Započeto delo bodo letos njegovi tovariši nadaljevali. O delovanju »Društva za raziskavanje jam« je poročal dr. Cerka na občnem zboru dne

5. januarja t. l., pred širšim občinstvom pa 1. marca t. l. v »Mestnem Domu«; takrat je pokazal tudi vrsto skioptičnih slik, ki jih je bil sam sestavil; 9. marca t. l. pa je predaval v »Narodni Čitalnici« v Kranju »O podzemeljskih jamah na Kranjskem«. ¹

V krogih planincev je bil dr. Cerk znana oseba. Bil je skoro na vseh znamenitejših vrhovih slovenskih Alp; zadnjikrat je bil na Triglavu v zimskem času, o Božiču; najbolj temeljito je poznal Kamniške Alpe. Lansko leto je potoval s prijateljem J. Mlakarjem po Visokih Turah. ² Njegov zvesti spremljevalec na vseh gorskih pohodih je bil fotografski aparat; brez njega ni napravil niti najmanjšega izleta. V njegovi zbirki fotografij nahajamo prekrasne motive, ki pričajo o umetniškem umevanju pokrajinske lepote. Fotografije je rad kazal znancem in s tem je pridobival turistiki vedno novih prijateljev.

Pokojni je bil mož blagega srca, veselega temperamenta in odkritega značaja; s temi lastnostmi si je osvajal simpatije vseh, ki so ž njim občevali. Prisiljeno vedenje in osladne fraze so mu bile povsem tuje; brez strahu je povedal vsakemu svoje mnenje in nihče mu tega ni zameril, ker so izvirale njegove besede iz moškega prepričanja in poštenega srca. Staršem in sestrama je bil iskreno vdan; dijakom je bil pravičen in dobrohoten učitelj; sam izvrsten strokovnjak, je skušal tudi v mladini zbuditi ljubezen do znanosti in resnega dela; predvsem pa ji je vcepljal navdušenje za čudovito lepoto slovenske domovine, in nepozabne ostanejo dijakom one ure, ko jim je razkazoval fotografije in ob splošni napetosti pripovedoval, kako je hodil po gorah ali pa plezal v podzemski svet.

S pokojnim dr. Cerkom je izgubila slovenska mladina vnetega učitelja, naša turistika in speleologija pa odličnega pionirja, ki je združil temeljito strokovno znanje z vztrajnostjo, s potrebnim pogumom ter s pravo ljubeznijo do prirode; take lastnosti so mu zagotovile velike uspehe!

Blag mu spomin!

¹ Več o njegovem delovanju v »Društvu za raziskavanje jam« bo prinesla 3. številka letošnje »Carniole«.

² »Joško« v spisih našega I. Mlakarja je namreč baš Dr. Josip Cerk.

Iz kraljestva Velikega Venedigerja.

(S sliko.)

Spisal Janko Mlakar.

(Dalje.)

3. Nepričakovan obisk.

Med turisti najdemo posebno vrsto hribolazcev, ki jih lahko imenujemo »prelaznike« ali po domače »smukavce«; pri Nemcih so znani pod imenom »Jochfinken«. To so vam ljudje, ki se za vrhe ne menijo dosti; zato jim pa gredo toliko bolj v slast prelazi, višji in nižji, zlasti pa oni, ki so preskrbljeni s kočami planinskih društev. Oboroženi z dežniki, s palicami, in — v novejšem času — s fotografičnimi pripravami, se smukajo iz ene doline v drugo, ter puščajo sledove svojega delovanja v knjigah različnih koč, v praznih steklenicah in škatlah, ki z njimi zaznamujejo zlasti radi prelaze.

Smukavci niso posebno v časti pri hribolazcih. S tem se jim pa godi pogosto krivica; zakaj marsikak smukavec ima več čuta za lepoto planinske narave, kakor kak »vrhožer-špikovec«, ki o vseh svojih napornih in nevarnih turah ve povedati samo to, koliko minut manj je rabil na vrh ko njegovi predhodniki.

Ako potuješ po Ahrnski dolini od Brunecka proti Kasernu, srečuješ neprestano cele trume smukavcev in smukavk. Iz doline, zlasti pa iz njenega sklepa, vodijo namreč na vse strani zložni prelazi z najkrasnejšimi razgledi; na najlepših mestih pa stoje večje in manjše kočice, ki vabijo utrujene popotnike pod svojo gostoljubno streho.

Tudi mi smo se drugega dne napotili v ta eldorado smukavcev. Seveda nismo šli v Ahrnsko dolino čez Taufers (Sand), marveč smo jo mahnilo čez Belo Steno (Weisse Wand). Ta škrbina te namreč pripelje v dolino že blizu sklepa, in ni ti treba več tako dolgo mešati prahu na vroči cesti, ali pa ga požirati v tesnih vozovih.

Ura je bila že šest proč, ko smo zapustili gostoljubni Rein. Ker je do Kaserna samo sedem ur hoda, smo imeli dovolj časa. Hodili smo torej jako zložno v prijetnem jutranjem hladu. Tam, kjer se pričenja kratka Bacherska dolina, zapustimo lepi Reinski dol in zavijemo v Knuttensko dolino. A tudi tu se ne mudimo dolgo, marveč krenemo kmalu z lepe steze ob bistrem potoku na strmo, a dobro nadelano »Fuldsko pot«. Med tem se je bilo popolnoma pooblačilo in tuintam je začelo po malem že deževati. Ker nismo bili dežja tako potrebni kakor Reinsko polje, smo mu skušali ubežati pod streho.

Hiteli smo torej, kolikor so nam pripuščali nahrbtniki, proti Durraški planini. K sreči nam je njihovo težo precej zlajšala — vedno naraščajoča tema, ki je napovedovala nevihto. Že so padale prve težke kaplje, ko smo prišli iz redkega macesnovega gozda na sočno planino in smo zagledali nad seboj lepo novo sirarsko kočo. Urno smo predirjali še zadnji kos pota in bili smo pod streho.

Zunaj je divjala nevihta; lilo je kar v potokih, vmes pa je treskalo in grmelo, da je odmevalo po ozkih dolinah. Dež je udarjal ob steklo, kakor bi bil jezen, da ni mogel premočiti 3 nedolžnih hribolazcev, ki so sedeli v prostorni izbi, pogledovali skozi okno in zajemali mastno mleko.

Hochgall. (3440 m). Fotogr. † Dr. Cerk.

Sicer pa nevihta ni dolgo trajala. Oster sever je kmalu pognal oblake proti Dolomitom. Ko so se prikradli prvi solnčni žarki skozi raztrgane megle, smo se poslovili od prijazne kočice in smo odšli po mokri planini navzgor. Bela Stena se nam je že od daleč svetlikala naproti iznad zelenega pobočja. Vendar smo še precej dolgo stopali, preden smo prišli do križa, ki stoji vrh prehoda (2556 m).

Postrežljiva klop nas je zvabila k kratkemu oddihu. Ker sta solnce in veter že skoraj do malega razpodila oblake, smo imeli jako lep razgled. Posebno ljubek je bil pogled na malo jezerce v gorenji Knuttenski dolini, veličasten pa na Rieserfernerske orjake. Vsi so stali pred nami od Vel. Längsteina (3236 m) noter do Schneebiga Nocka; zopet smo videli, da je Hochgall res kralj cele skupine. Na severo-zahodni strani smo občudovali Zillertalske vršace in nekoliko smo videli tudi v Ahrnsko dolino. Naposled nam obvisi oko na zeleni trati v vzhodju Bele Stene. Spogledali smo se in bili smo takoj enih misli: »Tam doli ob bistrem potočku si postavimo tri šotore«.

Severna plat stene je jako strma, toda steza je dobro nadelana in z žico zavarovana. Zato smo bili kar naenkrat v dnu. Prekoračili, smo še par snežišč in se ustavili na lepi planji ob potoku. V zavetju velike pečine si izberemo prostor za kuhinjo; kajti bilo je že poldne. Meni je bila poverjena važna služba kuharja. Joško se je vtaboril nekoliko v stran; naredil si je iz plaščev cel šator. Reveža je bil namreč ledeni žig tako zdelal, da je bil v obraz rdeč kakor kuhan rak; zato se je solncu umaknil v šator in je napovedal, da bo poštudiral, kako je apneniška Bela Stena zašla v temni granit. Lojze pa se je spravil z brevirjem v roki na mehka tla nekoliko nad »kuhinjo«. Spoznal sem pa takoj, da bo David to pot pri njem slabo opravil; vzel je namreč s seboj tudi svojo zvesto družico — pipico.

Njegov lep zgled — kar se tiče počivanja — je tudi mene potegnil na tla.

Kdo bi nam tudi zameril, ko je bila trava tako mehka in kraj tako lep! Dal sem roke pod glavo, gledal sem na zeleno pobočje in strma snežišča Durreškega pogorja, prisluškoval enakomernemu žuborenju potoka ter pustil svojim mislim hiteti od stene do stene, od vrha do vrha. Ta blagodejni mir, šumenje valov in solčna toplota, vse to je name tako prijetno vplivalo, da sem kmalu zadremal.

Med tem ko smo mi spali, pa se je sovražnik približal . . .

Naenkrat me zbudi občutek, ki ga imaš, ako te kdo s toplo mokro cunjo oplazi po obrazu. Ne vem, kdo se je bolj prestrašil, jaz, ko sem zagledal rogato glavo, ali koza, ki se je ravno pripravljala, da mi še enkrat ubriše z jezikom po licu. Oba sva namreč hkrati odskočila, vsak na svojo stran, ter sva prestrašeno pogledala drug drugega.

Rogati sovražnik se je bil že malodane polastil našega tabora. Ena koza mi je prevrnila ognjišče, druga si je oprtila na roge moj nahrbtnik, tretja je preobračala dereze, ki so ležale na kupu, kakor bi se ne mogla odločiti, katere bi bile zanjo. Večji trop se je pripravljal, da z združenimi močmi naskoči šator, ki je v njem »študiral« Joško geologijo, ostale so pa stikale okrog, da bi kaj našle, kar bi se dalo pokončati ali vsaj prekucniti.

Presenečen pogledam okrog in ne vem, kaj naj storim, ali naj rešujem »kuhinjo«, ali nahrbtnik, ali naj grem Jošku na pomoč. Nato se ozrem po Lojzu. No, ta je lepo molil svoj brevir! Godilo se mu je tako dobro, da se mu je celo v spanju raztezal po zagorelem obrazu zadovoljen smehljal. »David« in pipica sta pa ležala zapuščena poleg njega v travi.

Sedaj zakličem na ves glas: »Hoj, Joško, Lojze, kvišku. Sovražnik je v taboru!«

Ta klic je pomagal. Kakor strela je šinil Lojze po konci, zgrabil je pipico — brevir je pustil v travi — in je zdirjal doli s svojega vzvišenega prostora; Joško je tako urno vstal, da je podrl ves šator. Pohvaliti ju pa moram, da sta takoj spoznala položaj. Rogatce smo kmalu pognali v beg; tistemu, ki je nosil moj nahrbtnik, se je celo bolj mudilo, nego nam je bilo ljubo; kajti imeli smo precej opraviti, preden smo mu iztrgali njegov plen. Ko smo tako očistili tabor nepoklicanih gostov in skuhalih čaj, smo sedli k obedu.

V prijetnih pomenkih srebljemo toplo pijačo, prigrizujemo Trentsko salamo in Reinski kruh ter opazujemo sovražnika, ki se je zopet zbiral na bližnji brežini onkraj potoka. Tu se oglasi Lojze in pravi:

»Poglej no, Janko, skozi kukalo, kaj ima ona-le koza na glavi; takih rog še nisem videl.«

Predn mu morem postreči, vzame Joško, postrežljiv kakor vedno, moj trieder, gleda nekaj časa skozi, nato ga pa odloži in pravi mirno:

»Lojze, kje si pa pustil črevlje?«

»Tam-le na skali se suše.«

»Sta li oba tam? Zdi se mi, da vidim samo enega, kje je pa drugi?«

»Kje bo neki? Najbrže je padel s skale v travo, ko je bil s kozami tak direndaj.«

»A tako, potem je pa dobro. Jaz sem že skoraj mislil, da tista-le koza nosi tvoj črevelj na glavi.«

Na te besede pa skoči Lojze urno k skali in začne iskati črevlja, »ki je padel s skale v travo«. Zaman, kajti tičal je trdno kozi na rogu! Sedaj se pa prične divja gonja. Komaj spozna Lojze usodo svojega obuvala, zgrabi cepin, prebreds potok in jo udari za kozami; tudi midva mu hitiva pomagat. Toda s svojo gonjo smo le toliko dosegli, da so kože zbežale še višje; tista, ki je nosila črevelj, je bila vedno med prvimi. Kmalu spoznamo, da na ta način ne opravimo nič. Treba je bilo taktiko izpremeniti.

Vrnemo se v tabor in poležemo po travi. Kmalu pridejo koze zopet za nami ter obstoje onstran potoka; seveda vsak hip pripravljen za beg. Najbolj nemirna je bila tista, ki je črevelj na glavo obula. Stopicala je v enomer semtertja in stresala z glavo, da bi se otrsela neprijetnega pokrivala. In Lojze bi ji bil pri tem tako rad pomagal! Žal, da neumna žival ni hotela njegove dobrosrčnosti umeti.

Dolgo smo se tako gledali in čakali, kdaj pridejo koze črez potok, seveda zastonj. Živalice nam niso nič kaj zaupale; preveč smo jih bili prestrašili. Naposled poskusimo še eno. Kake piškave pol ure pod nami je stala pastirska kočica, in na to smo zidali svoj up. Urno oprtamo nahrbtnike in odrinemo po Zajčji dolini (Hasental) navzdol, naravnost proti bajti. Kakor smo pričakovali, tako se je tudi zgodilo. Koze so namreč šle črez potok in so primeketale za nami. Tako priženemo vso čredo lepo do bajte. Tu najdemo kozarja, ki je sedel zunaj na klopi in si rezljal novo žlico. Takoj mu razložimo, kako poredna je njegova rogata družina. Nato je perišče soli kmalu zbralo koze krog nas, in Lojze je prav lahko dobil predrzno roparico v roke.

Črevelj je bil v kaj žalostnem stanju; kajti koza mu je bila z rogom luknjo znatno razširila. Najbrže je premalo previdno ravnala, ko ga je natikala. Ker je pa Lojze mojster v vseh strokah, je bil črevelj kmalu za silo zakrpan in obut. Pastirju se zahvalimo za sol, nato odrinemo naprej.

Zajčja dolina nosi svoje ime prav po krivici; zakaj zajcev ni todi ne domačih, ne divjih, podobna je pa tudi bolj soteski kakor dolini. Na mnogih mestih je poleg globoko zarezane struge komaj dosti prostora za ozko stezo. Hodi se dolgo časa skoraj po ravnem; šele proti koncu se zavije pot skozi macesnov gozd strmo navzdol. Na precej prostorni jasi smo počakali toliko časa, da je Joško pričaral na ploščo mogočni Schwarzenstein, ki nam je tako lepo kazal svoje strme stene; nato smo zdirjali po strmini v Ahrnsko dolino.

Pot po trdi cesti ni bila posebno prijetna: zato je že poskrbelo toplo solnce. K sreči smo imeli do vasi Kasern samo še dobro uro. Med potjo se samo v Prettau nekoliko pomudimo. Tovariša si kupita razglednic, jaz pa grem na pokopališče. Tu izvem, da se človek tudi na cesti lahko ponesreči. Na nekem na pol razpadlem križu sem namreč s težavo razbral ta-le napis:

»Hier liegt Elias Gfahr
Gestorben im sechzigsten Jahr,
Kaum hat er das Licht der Welt erblickt,
Hat ihn ein Wagenrad erdrückt«.

Nekaj posebnega so tudi Prettauske hiše. Pritličje je namreč iz tako debelega zidu, da so mala okna podobna strelnim linam, kakor jih imajo v utrdbah za topove. Nadstropje je pa leseno in tako postavljeno na pritličje, da se lahko krog po zidu hodi. Ker imajo ljudje jako malo sveta, se pečajo tudi z izdelovanjem čipk

Nekdaj so ob vhodu v Röttal kopali rudo; ker se pa ni izplačalo, so opustili rudnike. Na nekdanjo industrijo spominjajo le še razvaline fužin, mimo katerih te pelje pot v Kasern.

Odkrito moram priznati, da nam je začela vroča cesta prese-dati, ko smo naposled vendar prišli do Kaserna (1566 *m*), ki je zadnje selo v Ahrnski dolini. Nekoliko zunaj vasi stoji na jako lepem odprtem prostoru obširno poslopje, ki nosi ponosno napis: »Gasthof Kasern«. Žal, da nam njegova obširnost ni prav nič koristila. Vkljub mnogoštevilnim sobam ni bilo v njem prostora za tri pohlevne hribo-lazce. Gospodar nas je pa potolažil z nado, da dobimo v gostilni »Trinkstein«, ki je tudi njegova last, gotovo dosti prostora.

Da nismo dvakrat iste poti prehodili, smo zapustili »Kasern« pri zadnjih vratih in smo odšli naprej proti pol ure oddaljeni »nadi«. Pot smo si krajšali s prebiranjem mnogoštevilnih napisnih tabel. Iz Kaserna prideš namreč lahko na vse strani. Ako greš po dolini navzdol, prideš najprej v Prettau, potem v Ahrntal, in slednjič v Tauferer Tal; ne smeš pa pozabiti, da je vse to ena in ista dolina pod različnimi imeni. Heiligergeistjöchel (2658 *m*) te pripelje v Zillertal. Prednja Umbalska vratica (Vorderes Umbalkközl (2928 *m*) pa v Prägraten. Skozi Windtal ti je odprt dohod do ledenikov, nad katerimi gospoduje Dreiherrnspitze; isto ti obljubuje tudi Röttal. Ako jo pa mahaš kar po dolini navzgor, prideš čez Krimmler Tauern (2634 *m*) ali pa skozi Birnlücke (2671 *m*) naravnost na Solno-graško. Smukavci lahko torej obhajajo tu svoje orgije.

Tudi mi smo se gugali proti sedlom, toda ustavili smo se že pod njimi pri »Trinksteinu« (1600 *m*). Gostilno so ravno prenavljali; okna so namreč »dišala« po pleskanju, med tem ko so vrata kazala še čisto naravno barvo lesa. Ker smo bili še edini gosti, smo si lahko izbrali sobe, kakor smo hoteli. Nato smo se umili, pokrepčali in se položili na trato poleg gostilne, od koder se jako lepo vidi na Birnlücke in po dolini navzdol. Sluga pa je stal sredi kolovoza med hišo in potokom in je lovil smukavce, ki so jeli prihajati od vseh strani. Vsakemu je povedal, da je »Kasern« popolnoma zaseden; naj torej ostanejo v »Trinksteinu«. Ako mu kdo ni hotel verjeti, je pozval nas za priče. In mi smo se vselej temu povabilu radi odzvali in od-govorili kar v zboru: »Sluga govori resnico; »Kasern« nima nobene prazne postelje več.« Tako je mož do večera napolnil gostilno do zadnjega kotička; mi smo se pa pri tem lovu prav prijetno zabavali, ker smo študirali razne »tipuse« turistov.

(Dalje prih.)

Kaninska in Mangrtska skupina.

Dr. Henrik Tuma.

(Dalje.)

Mraz in veter sta nas prepodila okoli desete doli v smeri proti Škrbini med Baban, zavili pa smo pred njo na levo doli, na zjutrajšnjo pot v Gornje Konte in mimo Turna Laške Planje čez glave Kraj Kont in po strmih laštah in policah doli na veliko snežno vesino pod Turnom Črnega Vogla, ki smo jo preprečili do v kot Zadnjega Dola. Zadnji Dol zapira reber od Malega Kanina doli po Mehéh proti Visoki Glavi (2312 *m*). Pod to rebrijo smo zavili na desno pod Visoko Glavo. Medpotoma med pičlo travo raste gamsivec, nizka rastlina s širokimi, spodaj oblimi, zgoraj zobastimi lističi, aromatičnega duha, grenkega, nekoliko strupenega soka. Ime ima baje od tega, ker se divje koze z njim zdravijo. Bovški pastirji seveda ga namakajo v žganju tudi za zdravilo.

Na Visoko Glavo smo stopili okoli enajste. Ime Visoka Glava je prepotovalo že vse vrhove Kaninskih Podov! Služilo je za Malo Gnilo Glavo, za Veliko Gnilo Glavo, za Mali Talir in za Veliki Talir. Menda pa še ni bil nikdar noben turist na njej, dasi je vidna po vseh Kaninskih Podih in je raz njo najlepši pregled Kaninskih vrhov in doličev.

Vreme se je nekoliko izboljšalo, zato pa sta mraz in veter tem občutnejše dejstvovala. V zavetju pod skalo smo se stisnili skupaj, malo prigriznili in se ogrevali na prvih solčnih žarkih, ki so jeli prosevati skozi visoko, redko meglo. Z vrha Visoke Glave sem še enkrat določil vse sporne točke. Na zahodni strani je pozni sneg segal tik pod vrh Visoke Glave, zato smo se doli podrsali in zavili na desno v smeri proti Srednjemu Vršiču (2536 *m*). Od Visoke Glave do tja je dobro vidna laštasta, pečna reber, ki se semintja dvigne v glavo. Zadnja lašta pod Vršičem se imenuje »Za Mostom«. Pod njo je karakteristično okno Most. Po strugi pod Mostom je, kakor bi tekel sneg iz gornjega snežišča v doljenje. To okno je po obliki res pravi most. Prozor je čveterooglat. Vrhna preklad je skalna plošča temne barve, čez to druga sivkaste barve in čez oboje belkasta lašta, — vse kakor umetno naložena in zgrajena bruna. Hotel sem obiti ves severni rob Kaninskih Podov, zato sva krenila s Flajsom proti Vršiču. Melevšec pa si je poiskal z Visoke Glave laagodnejšo ravno pot po dolgi žlebini, ki se dviga proti točki 2400 *m* nad Gorenjo Osojnico.

S Flajsom sva šla mimo mostu in čez lašte v Dolge Prode, ki se pričenjajo za Srednjem Vršičem in segajo do Prestreljenških Vršičev (2487 *m*). Prode je pokrival še sneg in ker je bilo naklonine 35—45° ter sva bila brez derez, sva morala stopati precej polagoma in previdno. Splezala sva mimogrede v zarezo 2444 *m*, ki jo je prof. Gstirner samovoljno krstil za Deutsche Scharte. Vštric sta dve zarezi: prva je na Laško stran neprehodna, čez drugo se sicer preleze, pa je huda tura na Prestreljenški ledenik doli. Ker so tod čez bili parkrat splezali nemški turisti, zato je dal prof. Gstirner drugi zarezi ime Deutsche Scharte, navadnemu prehodu čez zarezo v Kaninskih Vršičih na Kaninski ledenik pa Welsche Scharte. Seveda obojih teh imen ne pozna živ krst, ne Furlan ne Slovenec. Upravičeno bi bilo kvečjemu ime Laška Škrbina, ker vede v Nevejo na Laški strani. Imeni bi bili »Škrbina čez Kaninski Vršič« za laško in »Škrbina v Pečeh« za nemško škrbino. Precej ravni greben temnih plasti od Srednjega Vršiča (2536 *m*) pa do Prestreljenških Vršičev do 2487 *m* nad Dolgimi Prodi se imenuje »Peči«. Na škrbini v Pečeh sva bila okoli ene. Z nje v globočino doli je krasen pogled na prostorna snežišča pod Prestreljenkom. Prof. Gstirner imenuje tudi snežišča pod Pečmi na Italijanski strani Kaninski Ledenik. Loči ju greben, ki skoraj sredi med Kaninom in Prestreljenkom gre od Srednjega Vršiča naravnost proti severu v smeri Neveje. Vrh Gorenje Osojnice (2400 *m*) sva dospela ob 1 uri 20 minut.

Vreme se je bilo docela popravilo. Solnce je presijavalo, da sva se po strmih snežinah pod Pečmi dodobra spotila. Na Gorenji Osojnici naju je čakal Melevšec, ki je cele pol ure pred nama prispel tja. Postali smo le kakih 20 minut. Po zložnih laštah se pride skoraj pod Prestreljenek z lašt na levo, vrh sesutin, proti oknu Prestreljenka (2360 *m*) in pod njim po gruščasti gredi na ruše Prestreljenškega pobočja, kjer je markirana pot S. P. D. Po pravljici Rezijanov je okno v Prestreljenku nastalo vsled tekmovanja Marije in hudiča, kdo prileti prej iz Višarskega svetišča na Staro Goro pri Čedadu. Hudič se je pri letu s svojimi rogmi zaletel v Prestreljenek ter izbil okno — a tudi izgubil stavo.

Na vrh smo stopili ob tričetrt na tri. Vreme je sedaj postalo lepo. Imeli smo poln pregled zapadnih Julijskih Alp. Mene je zanimala bolj bližina, saj sem zaradi nje križal Kaninske Pode in vrhove. Pod Prestreljenkom se vesita (senken) dve vštrični globoki grapi proti jugu: Veliki in Mali Graben. Med njima se vleče pečnat greben od točke 2262 *m* = Glava nad Velikim Grabnom, do 2076 *m*. Ob

izhodu Malega Grabna pod Prestreljenkom stojita Ovčja Vršiča; višji (2339 *m*) se imenuje tudi Grdi Vršič, ker se po njegovih strmih pašnikih često pobijajo ovce. Mali seče ob točki 2076 *m* Veliki Graben. Markirana pot S. P. D. na Prestreljenek iz Kaninske Koče pelje po Malem Grabnu. Pod ovčjima Vršičema proti jugu se razteza široka divja Krnica Gorenja in Spodnja Škripa (škripa znači isto kakor škraplja = Karren).¹

Ob tričetrt na štiri smo odstopili proti Malemu Grabnu ter drsaje skoraj ves čas po snegu bili v pičli uri pred tričetrt na pet v Kaninski koči nazaj.

Bila je naporna, nad vse lepa tura, še bolj pa podučljiva. V lepem vremenu smo izvršili turo, — in zame je izginila tudi megla, ki je do tedaj zagrinjala Kaninsko nomenklaturu. (Dalje prihodnjič).

Nesreča na Stolu. († Dr. Jos. Cerkl.)

Kako se je godilo dijakom v Prešernovi Koči.

(Poroča soudeleženec V. K.)

(Dalje.)

Ko smo prišli do koče, smo bili vsi tako zbiti in premrzli, da smo pred njo kar obležali. Učitelj gospod Kunaver nas je spravil skozi ulomljeno okno v kočjo; tu smo si s snegom odrgnili roke, potem si je vsak poiskal kako posteljo. Ležali smo vsi, dokler se ni g. Kunaver odpravil v dolino. Bilo je to okrog 7. ure zjutraj. Poslovali smo se od njega; nato sva dva vstala ter poskusila narediti ogenj. Toda ni se nama posrečilo in zlezla sva nazaj v ležišče.

Predvsem nas je skrbelo, kaj se je zgodilo s tovarišem Kunzem in s profesorjem, ker jih toliko časa ni bilo za nami. Že smo mislili, da sta bržkone krenila v dolino nazaj; toda ker smo poznali profesorja, smo pričakovali, da on gotovo pride po nas, čeprav je morda spravil Kunza v dolino.

Okrog 9. ure smo naenkrat začuli klicanje in trkanje na okno. Takoj je eden hitel odpirat okno, ki smo ga bili popreje dobro zabili. Bil je naš tovariš Kunz. Prvo, kar smo ga vprašali, je bilo: »Kje je profesor dr. Cerkl?« Toda on ni vedel nič več, nego da mu je prof. vrgel svoj cepin in mu rekel, naj se skuša rešiti. On je potem našel cepin nekaj korakov nad seboj; zlezal je z njim do prve skale, pod katero je v zavetju zaspal. Ko se je zbudil, je stalo solnce že nad

¹ Vršiči zahodno ob Prestreljenku se imenujejo Prestreljenški Vršiči. Najvišji (2487 *m*) je viden tudi pred Bovcem kot špičasta piramida. Imenuje se med pastirji tudi Hudi Vršič.

Triglavski Dom na Kredarici. (2515 m).

vrhovi. Odpravil se je takoj na nadaljnjo pot. Klical je profesorja, toda nihče mu ni odgovoril. Našel je tudi vsekane stopnice gori do sledu, ki smo ga bili mi zapustili pri poti navzgor. Po teh se je plazil s pomočjo cepina še dosti dobro, kljub temu, da je čutil nekako bolečino v nogi. Med potjo je srečal g. Kunaverja hitečega doli; ta ga je prvi trenutek smatral za dr. Cerka. G. Kunaver mu je pokazal nadaljnjo pot in on je srečno prilezel v kočo.

Ko je prišel Kunz k nam, smo postali kmalu vsi dobre volje; saj nas je bil pravzaprav samo Kunz skrbel. Profesorju pa smo popolnoma zaupali, ker smo ga poznali kot dobrega turista. Mislili smo torej, da bo kmalu prišel. Ko ga pa le ni bilo, smo mislili, da ga je na poti srečal g. Kunaver in da sta skupaj odšla v dolino.

Počasi in neradi smo se čez nekaj časa ločili od ležišča; toda glad nas je prisilil. Preobrnilo smo celo kočo in naposled sklenili, da segrejemo čaj, ki smo ga zmrznjenega prinesli s sabo. Nalili smo špirta na krožnik in naposled se nam je posrečilo ga segreti. Pijačo smo potem izpili, da smo se malo ogreli. Potem je vsak jedel, kar je imel in kar mu je dišalo. Mesa skoro nismo mogli, ker je bilo tako mrzlo, da so zboleli zobje, če smo ugriznili. Jedli smo kruh, sir, jajca, pomaranče, slanine si nismo upali, ker nismo imeli za piti drugega ko »preblauerce«. Potem smo šli zopet ležat. Skušali smo si čas pregnati, kakor smo mogli, dokler nismo pospali.

Okrog 3. ure popoldne sem se zbudil, to se pravi, zbudil me je veter, ki se je, kakor se mi je zdelo, s podvojeno močjo zaganjal v kočo. Že ves čas je vse škripalo, toda sedaj se mi je zdelo, da še veliko hujše. Ali je to storila tišina, ki je vladala v koči, ko so vsi spali, ali se je moč viharja res podvojila, tega nisem vedel. Šel sem gledat v podstrežje skozi okno, ker spodaj nisem hotel odpirati, da se ne bi mrzlina sobe, ki je že tedaj znašala najmanj -10° , še povečala. Zunaj je svetilo solnce na zledeneli sneg, da je jemalo vid. Vrnil sem se v sobo, kjer so se ostali bili medtem zbudili. Povedal sem jim, da je zunaj krasno vreme in počasi se je pogovor zssukal na to, kaj bi storili v slučaju, da se vreme izpremeni. Toda imeli smo Kunza z oteklo nogo, na katero sploh stopiti ni mogel. Morali bi torej čakati v koči. Ugibali smo, kaj delajo sedaj v Ljubljani, govorili smo o dr. Cerku in o drugih stvareh. Tako nam je potekel popoldan.

Zvečer smo še enkrat skuhalo čaj, toda to pot na »preblauerce«. Ugasnili smo luč; na razpolago smo namreč imeli dve petrolejki in eno svečo. Tudi petroleja je bilo dovolj. Nato smo legli spat. Ves čas pa je divjal zunaj grozen vihar, kakor da bi hotel odnesti kočo.

Drugo jutro okrog 4. ure sta prišla dva domačina do kočice. Naše veselje je bilo nepopisno. »Zdaj pridemo gotovo doli«, smo si mislili, posebno, ker sta vodnika rekla, da vesta za pot, ki ni tako strma in je bolj v zavetju pred burjo. Tudi sta rekla, da sta videla večjo družbo ljudij spodaj globoko pod sabo, ki je bila tudi na poti do nas. Toda naše veselje se je spremenilo v silno žalost, ko smo

izvedeli, da je dr. Cerkl mrtev. Bili smo popolnoma potrti. »To je nemogoče«, je bila prva misel, ki se je porodila v naših glavah. »V mrtvašnici leži«, sta nam povedala domačina in verjeti smo morali. A bilo nam je težko, kakor da bi bili mi krivi njegove smrti. — — (Konec prih.)

Naše slike.

a) *Triglavski Dom na Kredarici. (2515 m).* — Prinašamo sliko tega našega novega turistovskega hotela, ki se je izročil prometu že leta 1909, ki pa se je v nadaljnjih dveh letih še preuredil. Današnja slika kaže popolnoma izgotovljeno novo stavbo, zunaj lično z deščicami obito, na vseh straneh z železnimi drogi in žicami v temelj priklenjeno, Nova stavba sploh napravi že od zunaj vtis lične, trdne zgradbe, kakršne je treba v taki višini. Ker ima Triglavski Dom sedaj (poleg 2 obednic in kuhinje) 10 posameznih sobic ter 3 skupna ležišča, zadostuje tudi ob večjem prometu. — Ponosni smo lahko na to svojo stavbo, ki je najvišje planinsko zavetišče naših Alp.

b) *Kadilnikova Koča vrh Golice. (1836 m).* — K najbližnjim stavbam S. P. D. je prištevati to prostorno, prav na vrhu Golice zgrajeno turistovsko hišo, ki spada med najpriljubnejše izletne točke. Krasen razgled nudi po vsej Koroški in po naših Alpah, posebno na Triglavsko skupino. — Današnja slika nam kaže pogled na kočo in baš na Triglavsko skupino. Sedaj se Kadilnikova Koča še deloma preureja, tako da bode turistom na razpolago 5 popolnoma ločenih sobic z 2—3 posteljami ter poleg tega velika skupna spalnica za gospode in skupna spalnica za dame. Tudi se cela stavba od zunaj objeje z macesnovimi deščicami. Ko bo to delo dovršeno, bo Kadilnikovo Kočo prištevati najlepšim in najudobnejšim stavbam S. P. D. T.

c) V tekstu: 1. *Dr. Jos. Cerkl.* (Str. 106). — Prezgodaj umrli vrli naš planinski brat sedi pri svoji pisalni mizi, kjer je dajal lepim svojim načrtom trdno obliko. Osamljena je zdaj miza, načrti so legli v grob. . . Kdo jih bo izkopal? Težko je nadomestiti podjetnega, žilavega delavca, prav tako težko kakor kristalno čistega poštenjaka!

2.) *Hochgall.* (Str. 109). — Slika podaja situacijo, kakor nam jo je živahno naš Janko Mlakar v zadnji številki na straneh 82—83. Janko sam stoji vzpet ob robu snežnega zameta, Lojze se je ukopal v sneg in je zasigural vrv, tretji junak, Joško, pa ni viden. Joško je namreč sprožil svoj aparat. — Joško . . . Zdaj smemo izdati uredniško tajnost: Joško v tem spisu je dr. Jos. Cerkl! Zapustil nam je nekaj krasnih slik s te ture, ki jih bomo še objavili; Janko pa mu je nehote postavil lep spomenik, kažoč nam v neprisiljeni obliki njegov blag značaj, njegovo zlato srce. Stala je na vrhu Hochgalla živa triangulacija. . . Zdaj je razdrta na veke, uničen je eden stebrič. . . J. T.

Obzor.

Idrijska podružnica S. P. D. je napravila 4. maja izlet čez Tisovec na Dol in odtod v Ajdovščino. Nekateri izletniki pa so jo mahnil v Ajdovščino čez Čaven (1308 m), ki je imel do tega dne že nad 300 obiskovalcev. Zvečer smo se sešli v Šturjah s člani Ajdovsko-Vipavske in Goriške podružnice. 5. maja smo se vračali preko Vrhpolja in Cola nazaj v Idrijo. Omenim naj, da smo imeli vrh Tisovca krasen razgled na Julijske in Kamniške Alpe. Veličasten je bil pogled na Triglav. Na Angeljski Gori smo se okrasili z avrikli (*Primula auricula*), ki so jih bile posebno vesele naše vrle planinke. B.

Tržaška podružnica — jama „Dimnice“. Tržaški podružnici je podelilo vis. c. kr. ministrstvo javnih del 4000 K podpore za dela v orjaški podzemski jami „Dimnice“ v Slivjah. Z nadaljevanjem dela se je takoj pričelo in upati je, da bode ta bajni podzemski dom v nadaljnjem času splošnemu obisku odprt. Dasiravno jama še ni popolnoma pristopna, ker še niso izdelani vsi potrebni potje, mostovi itd., je vendar imela v zadnjem času že več obiskovalcev. Pred kratkim je posetilo jamo Nemško planinsko društvo, odsek za Primorsko. Dne 25. aprila pa si je ogledal jamo francoski znanstvenik in geolog Mr. Maurice Marcel Allorge, Le. S. iz Pariza, ki se ni mogel dovolj načuditi divotam te jame, omenjajoč, da enakih kapniških tvorb ni našel dosedaj še v nobeni jami. — Dne 28. aprila pa je napravilo društvo „Società Adriatica di scienze naturali“ (društvo za prirodosnanske vede) izlet v Dimnice. To društvo, kojemu načeluje znanstvenik in ravnatelj Tržaškega muzeja dr. Marchesetti, je bilo naravnost navdušeno po vtisih te bajne podzemске jame. Dopolnilo je podružnici jako laskavo zahvalno pismo za olajšave pri posetu in je omenjalo, da je ta jama pravi čudež našega Krasa. Tako upamo, da bode v področju „Slovenskega Planinskega Društva“ odprt nov dom, ki bode kazal širnemu svetu lepote naše ožje domovine.

Tržaška podružnica priredi tekom junija sledeča izleta: dne 9. junija popoldanski izlet na Volnik, dne 29. in 30. junija Dol — Čaven — Kucelj — Krnica.

Lorenc Potočnik, znani vodnik in graditelj gorskih stez v Savinjskih Alpah, je letos v Solčavi umrl. Več prihodnjič.

»**Planinskega koledarja**« je dobili še več izvodov, ki jih prodaja izdajatelj Fr. Kocbek, nadučitelj v Gornjem Gradu, s panoramo z Ojstrice, za znižano ceno 1 K, dijakom za 70 v.

Ostre strelne vaje v Planici. C. in kr. lovski bataljon v Trbižu je naznanil Slovenskemu Planinskemu Društvu v Ljubljani, da se bodo dne 1., 3. in 4. junija t. l. vršile ostre strelne vaje v dolini Planica južno od Rateč cel dan od 7. ure zjutraj do 5. ure popoldne, z glavno strelno smerjo večinoma proti jugu. Hoditi po teh ogroženih krajih, t. j. južno od točke 1049 (specialnega zemljevida) kakor sleherni prehod v dolino Planico v gori navedenem času se vsled nevarnosti prepoveduje.

Okrožje Trsta se imenuje zemljevid, ki ga je izdala in založila „Tržaška podružnica“ v dveh oblikah; večji je posebno pripraven za urade, gostilne itd.; manjši je za posameznike. Zemljevid je narisal član, g. Alojz Knafelc, znan po risbi zadnjega zemljevida Julijskih Alp. — Delo je bilo jako skrbno pripravljeno, zlasti kar se tiče pristnosti naših krajevnih imen, ki so v drugih zemljevidih često popačena. Vsi podatki se odlikujejo po jasnosti in razločnosti, tako da je zemljevid

povsem lahko čitljiv. — Cena zemljevidu je v večji obliki K 1·60 (s pošto 1·70) manjši žepni 50 vin. (s pošto 60 v). Dobiva se pri Tržaški podružnici (Via Acquedotto 20) in v knjigarni g. J. Gorenjca, Trst, ulica Caserma.

Znižana vožnja na Bosansko-Hercegovinskih deželnih železnicah.

Večjim družbam, pa tudi posameznikom, aka so člani Planinskega Društva, se dovoli v času od 15. marcija do 15. novembra na omenjenih železnicah za eno tretjino znižana vožnja, ako se dokaže, da ima izlet očitno turistične svrhe. V doseg znižane vožnje je vložiti nekolkovano tozadevno prošnjo Osrednjemu Odboru S. P. D. v Ljubljani in dodejati 1 K pristojbine za odpremo dotične izkaznice.

Poleg te udobnosti bo S. P. D. skušilo izposlovati še znižane cene v hotelih Bosne in Hercegovine.

Društveni vestnik.

Darila. — Osrednjemu društvu: Slavna Kamniška podružnica S. P. D. za vodnjak na Veliki Planini 100 K, gosp. Ivan Samec, trgovec v Ljubljani, 30 K kot delež čistega dobička pri izkupu čistila za čevlje „Zlatorog“. Ker je tvrdka Ivan Samec določila del čistega dobička pri kremi „Zlatorog“, priporočamo jo toplo vsem našim p. n. članom. Plezalni klub „Dren“ 21 K, mesto venca na krsto pokojnega g. dr. Cerka; slavno Obrtno Pomožno Društvo 20 K; nabiralnik pri g. G. Čadežu K 10·40; preč. g. Ludovik Škufca 10 K; g. Josip Richter za koč na Nanosu 4 K; g. Josip Krek 4 K; g. V. Rohrmann mesto večerje 2 K; preč. g. Jos. Pravhar 1 K. Vsem darovalcem pristrčna zahvala!

Kadilnikova Koča se je otvorila dne 26. maja. V današnji številki jo vidimo v podobi.

Občni zbori. — 8. *Goriške podružnice.* Vršil se je dne 18. decembra 1911 pri Zlatem Jeleni v Gorici. — Načelnik g. prof. Jakob Zupančič pozdravi navzoče člane. V svojem govoru očrta v glavnih potezah delovanje podružnice v prvem letu njenega obstanka. V sporazumu z Osrednjim Odborom in sosednimi podružnicami se je določil delokrog nove podružnice: Goriška Brda do sedla na Slemenu, planota Banjšice, Trnovski Les do črte Gornja Trebuša, Poldanovec, Krnica, Vitovlje, severni rob Krasa od Dornberga čez Trstelj do Zdravščine, izven teh mej pa Kaninsko pogorje. Predsednik omenja delo, kar ga je napravila podružnica v prvem letu in ki je obstojalo v nabiranju članov, prirejanju izletov, napravi markacij in kažipotnih tablic; upati je, da bo podružnica tudi večje načrte izvršila, ko zbere potrebnih gmotnih sredstev.

Iz tajnikovega poročila posnamemo, da je podružnica štela v preteklem letu 67 članov, dijaških izkaznic se je izdalo 6. Odbor se je posvetoval v 18 sejah, dopisov izkazuje predsednikova in tajnikova knjiga 124. Odbor je imenoval za posamezne okraje zaupnike. — Na novo so se zaznamovala sledeča pota: k Sv. Katarini, Valentin-Sabotin-Vrhovlje, Kalvarija-Grojna, Nemci-Mrzavec, Šempas-Vitovlje-Krnica. — Postavilo se je 14 kažipotnih tablic ter 8 novih naročilo. Iz tega je razvidno, da podružnica pred vsem stremi za tem, da bi lepi Goriški okolič preskrbela tudi zunanje slovensko lice. — Ob zadovoljivi udeležbi so se vršili 3 društveni izleti: prvi k Sv. Gendri čez Plave, sestop na Vrhovlje-Kojsko,

Kadilnikova Koča vrh Golfce. (1836 m).

drugi v Avče-Levpo-Kal-Lome-Sv. Lucijo in tretji na Trnovo-Kucelj-Čaven-Hubelj, poleg tega pa so člani posamezno in v skupinah napravili več zimskih in poletnih tur.

Blagajnik dr. Pretnar poroča o denarnem stanju podružnice. Dohodki so znašali: 488 K 60 v, stroški: 314 K 22 v gotovina koncem leta: 174 K 38 v. Blagajniško knjigo sta pregledala gg. Jakše in Bajc ter našla vse v redu. — Odborova poročila se vzamejo na znanje.

Po daljšem razgovoru se na predlog načelnika enoglasno sklene, da se priredi predpustom planinski ples v Gorici.

Med slučajnostmi poroča tajnik o znižanih voznih cenah za člane planinskih podružnic. Sklene se naprositi železniško ravnateljstvo v Trstu, da k eventualnim posvetovanjem glede povzdige prometa in športa povabi v bodoče tudi Goriško podružnico S. P. D.

Podružnični zaupnik g. Podgornik nasvetuje, naj se potom sestankov in predavanj skuša širiti zanimanje za turistiko med mladino, o čemer se vname živahen razgovor. Stavi se v tem pogledu več umestnih predlogov, ki jih bo podružnični odbor po možnosti vpošteval.

Predsednik nato zaključi lepo uspeli občni zbor ter se zahvali članom za obilno udeležbo.

9. Kranjske podružnice. Vršil se je dne 1. sušca 1912 ob 7:15 zvečer v Čitalniških prostorih v Kranju. Ker ob določeni uri zbor ni bil sklepčen, otvori načelnik v zmyslu pravil občni zbor ob 8:15 v navzočnosti 22 članov. — Načelnik pozdravi vse člane ter omeni, da poročata o podrobnem podružničnem delovanju blagajnik in tajnik. — Spominja se umrlih članov Franca Jezeršeka in Jož. Jurgeleta, ki je zgradil Prešernovo Kočo; navzoči se v znak sožalja dvignejo. — Nato da besedo tov. blagajniku g. I. Rozmanu. Blagajnikovo poročilo se odobri.

Tajnik g. dr. Jos. Kušar poroča sledeče: Glede stavbnih zadev naša podružnica letos ni imela nobenega posebnega dela, ker se je osredotočilo njeno delovanje na administrativno oskrbo lani postavljene Prešernove Koče na Stolu — Pohod te kočje je bil prav zadovoljiv; bilo je 573 obiskovalcev, med temi 9 o Božiču; o tem Božičnem izletu na Stol pričajo laskavi dopisi raznih listov. Slovencev je bilo 346, Nemcev 179, Lahov 24, Čehov 20, 3 Hrvati in 1 Poljak. Ta uspeh v drugem letu „Prešernove Koče“, nam jamči, da je podružnični odbor v Kranju pravo zadel, ko je sklenil sezidati kočjo na Stolu. Koča se nahaja kljub 3 zimam v najboljšem stanju; edino kar se da karati, je to, da je glede obiska postala premajhna in da jo bo treba čimpreje povečati. Treba pa bode v to svrhu pridobiti sodelovanja podružničnih članov. Dalje se poroča, da se je na podružnično iniciativo izpremenil ustav „Osrednjega Odbora“ v tem zmyslu, da se je ustanovil poleg Osrednjega Odbora in podružničnih odborov „Zbor Delegatov“. Ta sestav zbora delegatov je razviden iz že potrjenih spremenjenih pravil Osr. Društva. Namen mu je dajati pravec delovanju; v koliko se bo to posrečilo, leži na podružnicah, ki so sedaj v Osrednjem Odboru tudi faktično zastopane.

Napravili smo lansko leto le 1 društveni izlet in sicer Kranj-Šenturska Gora-Kamnik (25. junija 1911); število izletnikov je bilo 21, ker se je sicer obračal planinski polet v posameznih gručah na Stol, Golico, Storžec, Grintavec, Krvavec, Zaplato in Triglav. Osobito pa se je priljubilo izletnikom Škofjeloško in Polhograško pogorje.

Mej letom se je preselil v svoj novi uradni kraj tovariš ing. Karel Křivanec, bivši odbornik, ki se je zlasti tehnično zanimal za zgradbo „Prešernove Koče“ ter k dobri stavbi znatno pripomogel.

Žalostno vest pa imamo zabeležiti, da je dne 12. novembra 1911 preminul stavitelj naše Prešernove Koče, g. Jože Jurgele na Selu, čigar pogreba se je odbor udeležil po svojem načelniku in tajniku. Bil je zvesta duša, navdušen za razvoj planinstva in pribiti se mora, da je storil za Prešernovo Kočo, kar je bilo v njegovih močeh. Blag mu spomin.

Odbor je imel vsega skupaj 6 sej, kjer je pretresal društvene zadeve in vse potrebno ukrenil. — Članov je imela podružnica 167 (123 domačih, 43 zunanjih).

Ponovna prošnja za državno podporo glede Prešernove Koče pa je bila ponovno odklonjena in smo tedaj na ponosnem stališču, da lahko rečemo: Prešernovo Kočo smo sezidali podružničarji iz lastne moči. — Poročilo se sprejme brez ugovora.

Gosp. Rus Vilko poroča kot pregledovalec računov v svojem in g. Valenčiča imenu, da so računi vsi v redu in predlaga odboru absolutorij, ki se sprejme.

Volitev novega odbora se ima vršiti v zmislu spremenjenih pravil na 3 leta. Na predlog člana V. Rusa se volijo potóm vzklika gg: Zupan Ant., Polak Ferd., dr. Kušar Jos., Šavnik Fr., Meden J., dr. Globočnik Edv. in Windischer K. — Vsi sprejmejo izvolitev.

Načelnik se zahvali izstopivšemu blagajniku J. Rozmanu za njegovo sodelovanje, osobito v času, ko se je gradila Prešernova Koča, ter ga prosi, da i nadalje podpira podružnico.

Ker se k slučajnostim nihče ne oglasi, se predsednik zahvali navzočim in zaključí občni zbor.

10. Tržaške podružnice. Vršil se je dne 9. marca t. l. v gor. prostoru rest. „Balkan“, ki je bil do zadnjega mesta zaseden, kar priča o vidnem zanimanju za to ne le športno, temveč tudi kulturno društvo.

Zborovanje je otvoril podr. načelnik g. dr. Mat. Pretner s pristrčnim pozdravom na zbrane zborovalce; očrtal je namen in cilje podružnice ter omenjal delovanje, ki ga opisujejo poročila tajnikovo, blagajnikovo in jamskih upraviteljev.

Nato je poročal podr. tajnik g. Miroslav Pretner o društvenem delovanju. Iz njega posnemljemo, da je podružnica marljivo nadaljevala svoje delo, vsikdar se zavedajoč dolžnosti, ki jih je prevzela. Poročilo omenja krasno uspeli II. planinski ples s pristrčno zahvalo vrlim narodnim damam za njih neutrudljivo delo in trud, zastopnikom Osrednjega Odbora ter mnogobrojnim prijateljem in znancem za udeležbo, ki je pripomogla do tako sijajnega uspeha. — Podružnica je tudi v minulem letu prenovila, deloma na novo zaznamovala razne steze in pota, ter ukrenila, da se postavijo tudi razne kašipotne table. Le žal, da je tudi v minulem letu zlobna roka uničila mnogo zaznamovanj in napisov, ki so vendar v korist vsakemu. S preosnovo pravil Osrednjega Društva ima podružnica sedaj tudi svojega poverjenika v zboru delegatov. — Za svoje člane je priredila več društvenih izletov, ki so po neprisiljeni veseli zabavi uspeli v zadovoljstvo vseh; posamezniki so izvršili letos nekatere predrzne ture po najvišjih vršacih snežnih planin. — Posebno pozornost je obračal odbor tudi jamam; saj ima v svoji oskrbi dve najlepši, in sicer romantično „Divaško Vilenico“ in orjaško jamo „Dimnice“

v Slivjah. Da vzdrami med občinstvom zanimanje za našo lepo okolico in nje bližnje kraje, bo izdala podružnica v najkrajšem času krasen slovenski zemljevid Trsta in njegove okolice. — Članov je štela podružnica v minulem letu 206, reševala je društvene stvari v 18 odborovih sejah. S hvaležnostjo se spominja poročilo „Trž. Posojil. in Hran.“ za velikodušno podporo ter izreka posebno zahvalo tudi slov. časopisju, v prvi vrsti „Edinosti“, za pomoč z objavljanjem društvenih vesti in poročil. — Iskren poziv se obrača ob zaključku do članov, da bi vnmali navdušenje za turistiko zlasti med onimi, ki upravljajo ves svoj svobodni čas med zaduhlim, prašnim mestnim zidovjem, ki zahteva tolikanj žrtev. Sleherni naj v svojem svobodnem času hiti v divno prirodo, pod milo nebo. A združuje in pomnožuje naj tudi vrste planincev; mnogo je še dela, da odkrijemo svetu divote naše lepe domovine in se pokažemo kot gospodarji svoje zemlje. — Tajnikovo poročilo je bilo sprejeto enoglasno in z odobravanjem.

Sledilo mu je poročilo blagajnika g. Jos. Zwitterja, ki je podajemo v sledečem. Promet: dohodkov K 4189'05, izdatkov K 3419'19, prebitek K 769'86, planinski ples K 2000. Premoženje društva K 9498— deloma investirano v napravah podzem. jam. Tudi to poročilo je bilo odobreno brez prigovora in pohvalno.

O „Divaški Vilenici“ je poročal odbornik Ivan Bandel. Dasi so razne okoliščine, zlasti preteča bolezen na jugu, v poletju ovirale poset, vendar uprava jame ne izkazuje izgube, ampak še mal prebitek. Med obiskovalci je bilo večina Čehov in Nemcev. Jamo je posetilo letos tudi več članov cesarske hiše in sicer princezinja Gizela Bavarska roj. Avstr. nadvojvodinja ter principi Konrad, Jurij in Leopold, ki so se jako laskavo izrazili o divotah tega podzemeljskega bajnega doma. V jami so se izvršile tudi razne poprave steza, potov in napisov, pomnožila se je razsvetljava, založile jako lepe razglednice in uredilo še več drugih stvari, tičočih se uprave. Kakor vsako leto se je priredila tudi v minulem letu „javna razsvetljava in obisk“.

Skrbno sestavljeno poročilo upravitelja je bilo sprejeto pohvalno in enoglasno; zahvalil se mu je tudi načelnik za trud in delo.

Mesto odsotnega, službeno zadržanega uprav. slivarske jame „Dimnice“, g. Jos. Hočevarja, ki je brzojavnim potom poslal iz Pule prisrčen planinski pozdrav zborovalcem, je poročal podružnični načelnik. Nedelavnost Isterskega dež. zbora zadržuje podružnici že več let delo v jami in to radi nakazanja državne podpore. Upanje je pa, da se zadeva kljub temu ugodno reši, za kar se je zavzel zlasti c. kr. okrajni glavar v Voloski, g. baron pl. Schmidt-Zabierov, ki je že ponovno z odličnimi osebami iz Opatije posetil jamo, poudarjajoč krasote, ki ne smejo ostati skrite še nadalje. Ko se stvar reši, prične odbor s podvojeno silo z delom.

Med posameznimi predlogi nam je omenjati prevažnega, ki ga je stavil član g. dr. Jos. Wilfan, češ, naj podružnica razen zemljevida izdela tudi načrt Trsta in okolice, da se pride v okom sistematičnemu pačenju imen. Debate se je udeležilo več članov in sprejet je bil enoglasno sklep, da se v kratkem skliče enketa, ki bo začela s pomočjo podružnice to prevažno delo.

Ker je bil s tem dnevni red končan, je zaključil načelnik zborovanje, zahvaljujoč zborovalce za udeležbo in zanimanje; to zanimanje bo bodrilo odbor tudi k nadaljnjemu uspešnemu delu.

11. *Soške podružnice.* Vršil se je dne 23. aprila ob maloštevilni udeležbi v Tolminu. Iz poročila, ki ga je podal načelnik g. dr. Gruntar mesto odsotnega tajnika, je posneti, da je zelo padlo število članov vsled ustanovitve Goriške podružnice. Vseh članov je le okoli 100, rednih denarnih sredstev malo, posebno ker mnogo stane markiranje in vzdrževanje potov v obširnem planinskem ozemlju. Zaradi S. Gregorčičeve kočice na Krnu se vrše pogajanja z vojaško oblastjo, v koliko bi nam mogla pomagati. Ako se zaključijo ugodno, se skliče izredni občni zbor, da stori odločilne korake. — Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da je imela podružnica v letu 1911 958·94 K dohodkov in 1015·24 K izdatkov, društvena čista imovina pa znaša v gotovini okroglo 3500 K. — Poročilo se je vzelo na znanje. Za pregledovalca računov sta bila izvoljena gg. Rud. Fasan in Ferd. Vodopivec.

12. *Savinjske podružnice.* Vršil se je dne 21. aprila 1912 v sejni dvorani „Posojilnice“ v Celju ob navadnem številu članov. Ob 10. uri je otvoril načelnik g. nadučitelj Fr. Kocbek 18. občni zbor, poudarjajoč veseli pojav, da število članov (in tudi članic) vedno narašča, in spominjajoč se umrlih članov, ki so: Milan Detiček, Janko Vavken in Ignac Šijanec ter letos Karol Vanič. V znak sozaljstva vstanejo navzoči raz sedeže.

Načelnik nato odda predsedništvo namestniku g. dr. Jos. Vrečku, da poda poročilo tajnika (namesto umrlega Šijanca) in blagajnika.

(Vzorno tajniško poročilo gosp. predsednika priobčimo v polnem obsegu v prih. štev. — Uredništvu.)

Dr. A. Božič predlaga, naj se načelniku za poročilo izreče zahvala, čemer se soglasno potrди.

Načelnik potem prečita računski sklep za leto 1911. V denarnem prometu je bilo 6171·28 K prejemkov, 6148·37 K izdatkov, gotovine je ostalo 22·91 K. Po bilanci znaša imetje 41·518 K, dolgovi 21·200 K, da je torej čiste imovine 20.318 K. Proračun za leto 1912 izkazuje izdatkov 5600 K, prejemkov 4000 K, torej primanjkljaja 1600 K. Na predlog g. dr. Juro Hrašovca se računski sklep soglasno odobri, ravno tako poročilo o delovanju Celjskega odseka in se izreče zahvala gg. Brunu Rotterju in dr. Fr. Kovča.

Nato se sprejmejo nova podružnična pravila, po katerih je sedež podružnice v Gornjem Gradu, delokrog se razprostira po Savinjskih Alpah, Karavankah in Celjskem gorovju.

Pri volitvi odbora so bili soglasno izvoljeni: načelnikom g. Fr. Kocbek, nadučitelj v Gornjem Gradu, namestnikom g. dr. Josip Vrečko, odvetnik v Celju, tajnikom g. Jos. Korban, učitelj, blagajnikom g. Franc Podbrežnik, posestnik, oba v Gornjem Gradu, odbornikom g. dr. Milko Hrašovec, odv. kand. v Celju. Za preglednika računov sta izvoljena g. Martin Šuster, posestnik, in g. Leopold Goričar, uradnik, oba v Mozirju.

Ker ni bilo nobenih predlogov, zaključí načelnik občni zbor.

13. Osrednjega Društva.

Dne 27. aprila se je vršil v Ljubljani v Narodnem Domu 19. redni občni zbor Slovenskega Planinskega Društva. Poleg znatnega števila članov Osrednjega Društva so se ga udeležili tudi zastopniki Kranjske (načelnik profesor Zupan,

tajnik dr. Kušar in dva odbornika), Kranjskogorske (načelnik dr. Tičar), Posavske (načelnik Ludvik in tajnik Mohorko) in Radovljiske podružnice (odbornik Štefan Kamensek).

Zborovanje je otvoril načelnik dr. Fran Tomišek; pozdravil je vse navzoče in imenoma zastopnike podružnic. Pozdravil je oficijelnega odposlanca planinskega oddelka našega domobranskega polka, g. majorja Jegliča, ki se je udeležil zborovanja po naročilu polkovnega poveljništva; domobransko ministerstvo je dovolilo, da pristopi planinski oddelk tega polka Slovenskemu Planinskemu Društvu kot podpornik, njegovi častniki pa da smejo pristopiti kot člani društva. Načelnik poudarja, da je bilo Slovensko Planinsko Društvo že dosedaj v stiku z vojaškim oblastvom in da je dovolilo vojaštvu uporabo svojih planinskih koč; da se pa sedaj pridružijo Slovenskemu Planinskemu Društvu tudi oni, ki imajo naše gorske kraje braniti proti zunanjemu sovražniku, nam svedoči, da je delovanje Slovenskega Planinskega Društva dobilo pripoznanje uglednih javnih faktorjev. Ta podpora bode za naše društvo ne samo ugodna, nego tudi častna. Zagotavlja, da bode Slovensko Planinsko Društvo v svojih vrstah vedno rado pozdravljalo požrtvovalno častništvo domačega planinskega polka, ki je že pri znani nesreči na Stolu sodelovalo pri rešilni ekspediciji in pripomoglo, da se je sedem nadebudnih dijakov srečno rešilo.

Zborovalci so temu pozdravu glasno in s ploskanjem pritrdili.

Dalje poroča načelnik v skupnem pregledu na kratko o društvenem delovanju v preteklem letu:

Izvršila se se končna dela pri stavbi Triglavskega Doma na Kredarici in Aljaževega Doma v Vratih, kjer se je napravila v podzidku podrttega, starega Doma prostorna ledenica; pričele so se poprave pri Kadirnikovi Koči na Golici, pri Vodnikovi Koči na Velem Polju in Koči na Veliki Planini: sicer pa je polagalo društvo veliko važnost na to, da so se ob naših postojankah izpopolnile potne zveze, kakor posebno poti na Kredarico ter poti okoli Kamniške Koče.

Načrt za delovanje v tekočem letu se mora nasloniti na gmotni položaj društva, ki ni ugoden, ker je moralo društvo za svoje velike nove stavbe v zadnjih letih toliko založiti. Vendar pa se bode v tekočem letu izvršila tako potrebna poprava Kadirnikove Koče, ki dobi zunanje obitje in še tudi znotranjo preureditev, ter popolnoma preureditev Kamniške Koče, ki jo je treba znotraj obiti in tudi v posamezne sobice predeliti. Razen tega se bodo seveda še dokončale projektirane poti. Kake nove stavbe društvo tudi to leto ne bo še moglo pričeti, pač pa je že lansko leto ravno Osrednji Odbor dal iniciativo in pomoč za stavbo nove Koče na Vršiču, ki jo otvori Kranjskogorska podružnica še v tekočem letu; to stavbo mora Osrednje Društvo tudi letoš še podpirati.

Svojo nalogo je moglo društvo vršiti le ob vsestranski podpori; svoje postojanke pač društvo vzdržuje z dohodki, ki jih doseže pri njih oskrbovanju, nova dela pa so mogoča le tedaj, ako obdrži društvo svoje zveste podpornike. Iskrena zahvala gre podpornikom, od katerih posebej imenuje Mestno Hranilnico Ljubljansko, Kmetško Posojilnico v Ljubljani, visoki deželni odbor Kranjski in mestni občinski svet Ljubljanski, od katerih je društvo preteklo leto dobilo znatno pripomoč; upa, da bodo ti javni činitelji tudi za naprej društvo podpirali in mu s tem omogočili delovanje. Pojavila se je sicer vest, da se je bati, da bi Slovensko Planinsko Društvo v bodoče ne dobilo podpore od deželnega odbora; društvu mora biti seveda na tem, da si obdrži tako mogočnega podpornika, ki mu je

priskočil zadnja leta ravno v najhujši sili s prav znatnimi subvencijami; tudi za letos se bode zadeva radi podpore lojalno rešila; naš odbor bode vse storil, da se reši zadeva v prosepah društva, in je dobil prepričanje, da je deželni odbor Slovenskemu Planinskemu Društvu naklonjen.

Omenja dalje, da se je zadnje leto razmerje med Osrednjim Društvom in podružnicami popolnoma uredilo; podružnice imajo sedaj svoje zastopstvo pri Osrednjem Društvu in so lahko z njim vedno v stiku. To je velikega pomena, ker je s tem odpadlo medsebojno nezaupanje in ker bode baš ob sporazumnem delovanju pričakovati večjih uspehov. Upati je torej, da ostane naša velika planinska organizacija tudi za naprej važen faktor našega javnega življenja.

Nato podeli besedo tajnikovemu namestniku g. Podgorniku, da podrobno poroča o društvenem delovanju. G. Podgornik prečita po tajniku g. Hauptmanu sestavljeno letno poročilo, ki se glasi:

„Vse važnejše točke našega delovanja so se itak objavljale v „Planinskem Vestniku“ in radi tega naj bo današnje poročilo le nekak skupni pregled.

Ob koncu leta 1911, je imelo skupno društvo 3275 članov, in sicer Osrednje Društvo 1015, podružnice skupaj pa 2260 članov. Skupno število članov se je pomnožilo za 103 člane. Podružnic imamo 21. — To leto je Osrednje Društvo vsled smrti izgubilo več članov, ti so: Semenič Josip, trgovec na Dunaju, Zebal Deziderij, poštni tajnik v Ljubljani, Windischer Arnošt, trgovec v Ljubljani, Žumer Jakob, mizar in gostilničar v Grabnu pri Gorjah, Matjan Jakob, gostilničar in posestnik v Šiški, Pogačnik Štefan, oficial deželnega odbora v Ljubljani, Podboj Franc, poštni uradnik v Ljubljani, Colnar Janko, uradnik Mestne Hranilnice v Ljubljani.

Odbor je tudi to leto zastavil vse svoje moči in sredstva v dosego po pravilih mu začrtanega smotra in si je svest, da je izvrševal naložene mu naloge. Lahko poudarjamo, da je Slovensko Planinsko Društvo, kakor vsako prejšnje leto, tudi to leto napredovalo in doseglo zadovoljive uspehe.

Osrednji Odbor je imel preteklo leto 51 sej (redno vsako sredo), razen tega več sestankov; redni občni zbor se je vršil dne 29. aprila 1911, zborovanje delegatov pa 1. novembra 1911. Prejeli in rešili smo 1162 dopisov in naznanil. — Dne 11. januarja smo priredili javno predavanje v Mestnem Domu. Predaval je g. Badiura o „Zimi v planinah“. — Zaznamovali in z napisnimi tablami opremili smo mnogo potov in steza. Izdavalimo smo „Planinski Vestnik“ in ž njim prinašali mnogo lepih slik naših naprav in pokrajin.

Med našimi napravami pretečenega leta naj omenim le nekatere večje: Nova zanimiva pot na Planjavo se je dokončala. Izdelala se je pot iz Kota čez Rež, pot s sedla Krme nad Velim Poljem na Kredarico. Popravila se je pot na Kamniško Sedlo. Temeljito se je obnovila Tominškova pot iz Vrat na Kredarico; pod Begunjskim Vrhom se je tam našel studenec, ki se je zajel v vodnjak iz betona. Koči na Veliki Planini se je napravila dobra cisterna. Pri Aljaževem Domu, odnosno v podzidku starega Aljaževega Doma, smo iz prejšnje kleti dali napraviti izborna ledenico; na veliko skalo pri Aljaževem Domu smo napravili stopnice. Vodnikovi Koči na Velem Polju smo napravili iz betona podzidek in klet; ravnatom smo ujeli studenec v vodnjak iz betona in uredili prostor okrog koč. — Skoraj pri vseh naših kočah smo izvršili razne prepotrebne adaptacije, poprave, izpopolnili pohišta, sobne, kuhinjske in posteljne oprave itd. — Za vse kočice Slov. Plan. Društva smo uvedli enake enotne ključavnice ter jih s starimi zamenjali.

Osrednji Odbor je tudi še na druge načine deloval v prosep slovenskega planinstva. Podpirali smo delovanje podružnic bodisi z nasveti ali gmotno. Priporočali in podpirali smo prošnje podružnic za naklonitve podpor. — Naročili smo večje število planinskih razglednic in panoram po izvirnih fotografijah. — Na Kredarici vzdržujemo meteorološko opazovalnico in pošiljamo tozadevne podatke centralnemu zavodu na Dunaju. — Vojaškim maperjem, ki so imeli v naših planinah službene opravke, smo dovolili brezplačno bivališče v naših kočah in jim dali še druge olajšave. Prejeli smo za to laskavo zahvalo.

Vlagali in podpirali smo prošnje za uvedbo ugodnejših železniških zvez in voženj. Ustanovili smo prepotrebno rešilno postajo, in sicer za Julijske Alpe, prvo v Kranjski Gori in jo opremili s potrebnimi pripravami. — Kar se tiče naših koč, odnosno hiš, omenimo, da smo jih v redu vzdrževali in jih po možnosti dobro oskrbovali.

Ko je gospodarski urad grajščine Snežnik izdal glede obiska te gore tako stroge predpise, da bi se ž njimi onemogočil obisk te krasne gore, je Osrednji Odbor vložil utemeljeno prošnjo in dosegel lep uspeh, tako da je le članom Slov. Plan. Društva dovoljen obisk, ako se legitimirajo z društveno na dotično leto glasečo se izkaznico in z društvenim znakom.

Na lanskem občnem zboru sklenjena izprememba društvenih pravil se je izvedla, ministerstvo je predložena pravila odobrilo. Po novih pravilih imajo podružnice po svojih delegatih pravico do posvetovanj Osrednjega Odbora. — Na zborovanju delegatov se je sklenilo, da se za vse podružnice uvedejo enaka pravila. Osrednji Odbor je sestavil načrt za taka podružnična pravila in jih podružnicam razposlal.

Deželna zveza za promet tujcev je izdala in založila brošuro: „Veldes am See“; natisnilo se je je več tisoč izvodov. V tej brošuri smo popisali naše koč in popis opremili z lepima slikama Aljaževega in Triglavskega Doma. Upamo, da smo s tem tudi storili korak v reklamo našim napravam. — Več drugih važnih načrtov pa še nismo mogli izvršiti, ker nam ni dostajalo potrebnih sredstev.

Delovanje Osrednjega Odbora je seveda zahtevalo vztrajnosti in mnogo truda. Skromne odborove fizične in gmotne sile niso zadostovale; treba je bilo obilo pripomoči raznih sotrudnikov in dobrotnikov. Umestno je, da se jih tudi še danes na tem mestu hvaležno spominjamo. Mnogo jih je in ko bi jih hoteli imenoma navesti, bi se nam lahko pripetilo, da bi katerega izpustili; so pa tudi taki med njimi, ki žele ostati neimenovani. Osrednji Odbor se tedaj danes na tem mestu najpristrčneje zahvaljuje za njih dragoceno pripomoč. Navesti hočemo le nekatere izmed njih, kakor: Cenjene slovenske dame, ki so nas pri naših priredbah požrtvovalno in uspešno podpirale; zveste sotrudnike pri izdaji našega društvenega glasila „Planinskega Vestnika“; cenjene slovenske amater-fotografe; slavna uredništva časopisov itd. Od mnogoštevilnih darovalcev naj omenjamo le nekatere; visoki deželni odbor nam je dal 4000 K podpore; Ljubljanska mestna občina 1000 K; Ljubljanska Kreditna Banka 500 K; Kmetska Posojilnica Ljubljanske Okolice 100 K itd. Vsi imenovani in neimenovani naj bodo prepričani, da jim je Osrednji Odbor iz srca hvaležen. Prosimo jih, da naj tudi v prihodnje ohranijo naklonjenost napram našemu koristnemu in nesebičnemu društvu.

O delovanju naših podružnic tukaj ne bomo poročali, ker vsa poročila, ki so nam že došla in ona, ki nam bodo šele došla, so bila, odnosno še bodo po vrsti objavljena v „Planinskem Vestniku“.

Slavni občni zbor blagovoli to poročilo na znanje vzeti.“

Tajnikovo poročilo se odobri.

Načelnik se še enkrat spominja umrlih članov, ki so bili mnogo let zvesti društveni podporniki, in se spominja še posebej nesreče, ki se je zgodila letos na Stolu, kjer se je smrtno ponesrečil naš član in sodruhinjak profesor dr. Cerk. V znak sožalja se zborovalci dvignejo s sedežev.

K besedi se oglasi g. major Jeglič. Zahvaljuje se za načelnikov pozdrav in sprejem in izvaja, da je planinski oddelek domobranskega polka nekako navezan na delovanje Slovenskega Planinskega Društva; kajti tudi on vrši svoje delovanje v tistih planinskih krajih, kjer ima baš Slovensko Planinsko Društvo največ planinskih koč in je zgradilo tudi največ potov; od poveljništva ima nalog poudarjati, da bo ta polk podpiral društveno delovanje, ker prihajajo gradnje koč in potov tudi v prid vojaštvu, in da bo dal za gradnje potov, planinskih koč ali drugih planinskih naprav lahko tudi svoje moštvo in živino za transport na pripomoč.

Besede g. majorja Jegliča so se sprejele z živahnim pritrditvjem in ploskanjem.

Nato poda blagajnik, gosp. Anton Šusteršič, svoje poročilo; iz njega posnamemo sledeče številke:

A. Denarni promet. Prejemki: Blagajnični prebitek iz l. 1910 K 2488·15, članarina K 5010—, naročnina K 283·84, inserati K 1832—, prispevki podružnic K 5106·89, darila in podpore K 7839·34, prodaja društv. zaloge K 431·64, povrnjeni upravni stroški K 241·75, obresti nalož. glavnice K 227·93, pro diversi K 107·80. Oskrbovanje koč: a) Aljažev Dom K 7516·57, b) Triglavski Dom K 4617·22, c) Vodnikova Koča K 1035·10, d) Orožnova Koča K 915·83, e) Kadilnikova Koča K 3040·58, f) Bistriška Koča K 7357·66, g) Koča na Vel. Planini K 1061·80, h) Kamniška Koča K 1437—, Posojila K 10.000—, prehajalni dohodki K 25.448·69; Skupna vsota prejemkov K 85.999·79. — Stroški: Upravni stroški K 2635·02, Planinski Vestnik K 6508·67, knjižnica K 40·20, razni inventar K 57·30, pota in markacije K 2922·31, davki in pristojbine K 125·55, pro diversi K 153·30, darila in podpore K 1010—, tiskopisi K 6—, rešilna postaja v Kranjski Gori K 42—, pašna pravica na Vel. Planini K 400—. Oskrbovanje koč: a) Aljažev Dom K 4651·82, b) Triglavski Dom K 2787·87, c) Vodnikova Koča K 867·52, d) Orožnova Koča K 656·44, e) Kadilnikova Koča K 1955·76, f) Bistriška Koča K 5872·33, g) Kamniška Koča K 1062·81, h) Koča na Vel. Planini K 894·03. Stavbe, poprave in inventar koč: a) Aljažev Dom K 6248·49, b) Triglavski Dom K 744·54, c) Vodnikova Koča K 908·98, d) Orožnova Koča K 46·90, e) Kadilnikova Koča K 250·65, f) Bistriška Koča K 251·08, g) Kamniška Koča K 46—, h) Koča na Vel. Planini K 733·90. Obresti K 2103·62. Prehajalni stroški: a) C. kr. poštna hranilnica K 10.055·29, b) Plačani računi iz l. 1910 in 1911 K 18.885·58, posojila (vrnjena) K 11.240·61. Društveni znaki in razglednice K 216·74, blagajnični prebitek 31. decembra 1911 K 1618·48; skupna vsota stroškov 85.999·79. Torej prejemki K 85.999·79, izdatki K 85.989·79, poslovni promet 171.999·58.

B. Premoženjsko stanje. Imetje: Pohištvo, zaloga itd. K 3140·43, koč in planinske naprave K 122.762·59, pašna pravica na Vel. Planini K 400—, posestva K 3974·58, les v Krmi K 700—, razni inventar (pri pohištvu) K —, pro diversi K 148·67, vrednostni papirji K 260—, terjatve: a) c. kr. poštna hranilnica K 277·78, b) Kamniška podružnica K 13.614·07, c) razne terjatve 568·95, blagajnični prebitek

K 1618·48. Skupaj 14.746·55. — Dolgovi: Hipotečna posojila K 26 546·73, menična posojila K 13.600—, neplačani računi 9359·97, saldo (čisto premoženje) K 97.958·85.

C. Proračun za l. 1912. Dohodki: Blagajnični prebitek K 1618·48, poštna hranilnica K 177·78, članarina K 5000—, darila in podpore K 2000—, prispevek podružnic K 5000—, kočje (čisti donesek) K 7000, inserati K 1800—, planinski ples K 4500—. Vsota dohodkov K 27.096·26. — Stroški: Neplačani računi K 9359·97, obresti posojil K 2000—, odplačila posojil K 2200—, subvencija Kranjskogorske podružnice K 2000—, Planinski Vestnik in uprava K 8000—, poprava Kadilnikove Koče K 2000—, poprava Koče na Veliki Planini K 1000—, vodovod v Vratih K 2500—, pota in markacije K 1000—, razni izdatki K 1000—. Vsota izdatkov K 31.059·97. — Primanjkljaj: K 3963·71.

Dodatno k računskemu zaključku za leto 1911 je dodal g. blagajnik sledeči pregled: Poslovnega prometa je bilo lansko leto K 171.999·58, vseh dohodkov K 83.511·64, stroškov pa K 84.381·31, gotovine je ostalo koncem leta K 1618·48.

Med dohodki je omeniti sledeče postavke: Redna članarina je znašala K 5010—, za K 198— manj od leta 1910. Daril in podpor je dobilo društvo skupaj K 7839·34, leta 1910 pa K 15.632·06, torej to leto manj K 7792·72. Naročnina je znašala K 283·84, za inserate smo dobili K 1832—, podružnice so prispevale K 5106·89, v tej vsoti so zapadeni tudi zaostali prispevki iz leta 1910. Izkupilo se je iz društvene zaloge za znake, tiskopise, razglednice itd. za K 431·64. Upravnih stroškov je bilo vrnjenih K 241·75. Za naložene glavnice smo dobili obresti K 227·93. V svrhu pokritja zaostalih računov iz l. 1910 smo morali meseca maja najeti menično posojilo K 10.000—, katere smo pa že v jeseni do K 100—, odplačali. Izredno suho vreme lanskega poletja je dokaj ugodno vplivalo na razvoj turisticke in na dohodke naših koč. Čisti dohodki koč so bili sledeči: Aljažev Dom K 2864·75, Triglavski Dom K 1829·35, Vodnikova Koča K 167·58, Kadilnikova Koča K 1084·82, Orožnova Koča K 259·39, Bistriška Koča K 1485·33 z ostalo zalogo pa K 1800—, Koča na Vel. Planini K 167·77 z ostalo zalogo pa K 300—, Kamniška Koča K 374·19. — Kosmati dohodki od koč znašajo K 26.981·76, odštevši stroške K 18·748·58, dobimo čisti dohodek K 8233·18, kateri je za ravno K 2000 večji od leta 1910. Vstopnina v kočah je znašala K 2088·50, prenočnina pa K 3857·31. Investirana glavnica bi se po lanskih dohodkih obrestovala po sledečih odstotkih: Aljažev Dom 6%, Triglavski Dom 4%, Vodnikova Koča 6%, Orožnova Koča 6½%, Kadilnikova Koča 5½%, Koča na Vel. Planini 5%, Kamniška Koča, za katero smo prevzeli od podružnice dolg K 8000— in investirali še posebej okroglo K 6000—, se obrestuje le po 2½%; po prepotrebni adaptaciji te kočje, kar bo povzročilo stroškov gotovo nad K 6000—, je pričakovati, da se turisticke v Kamniških Planinah znatno povzdigne ter centralizuje v omenjeni kočji in da bo tudi ta postojanka postala aktivna.

Prehajajoči prejemki so: Izplačila poštnih hranilnic v znesku K 9931·30, prenos kreditorjev iz leta 1911, t. j. neplačani računi K 15.362·19 in plačane terjatve iz leta 1910 K 155·10.

Važnejše postavke v izdatkih so: Stroški uprave in Planinskega Vestnika K 9143·69, več K 1111·58 od l. 1910. Nakupili smo knjig za K 40·10, raznega inventarja K 57·80, nosilnico za rešilno postajo v Kranjski Gori K 42—, pašno pravico na Vel. Planini K 400, društvenih znakov K 150—. Za pota in markacije smo izdali skupaj K 2922·31, in sicer je stala pot na Planjavo K 1000—, poprava

Tominskove poti K 623-71, pot čez Rež K 288-96, ostalo pripade na izvršitev markacij, nakup novih orientacijskih tabel in manjše poprave pri potih. Za stavbo koč na Vršiču smo izplačali Kranjskogorski podružnici K 1000.—. Stroški pri oskrbovanju koč znašajo K 18.748-58, kar je bilo pri dohodkih koč navedeno. Za nove investicije in nujne poprave pri kočah smo izdali K 9230-54, za K 20.000.— manj ko lansko leto. Največjo vsoto je zahteval Aljažev Dom: K 5848-74. Obresti hipotecnega in meničnega dolga so znašali K 2103-62, odplačila na menicah K 9900.—, na hipotekah K 1215-66, skupaj smo odplačali K 11.240-61. Prehajalni stroški so poštna hranilnica za vloge K 10.055.29 in prenos kreditorjev iz l. 1910 in 1911, t. j. plačani računi K 18.885-58.

Nato pozove načelnik pregledovalce računov za njih poročilo.

G. Ivan Mejač v lastnem imenu in v imenu drugega pregledovalca, g. računskega svetnika Lindtner-ja, naznani, da sta natančno pregledala in primerjala vse blagajnikove račune in knjige ter da sta našla vse v lepem redu. Zato predlaga, da se blagajniku in odboru izreče absoltorij. Ta predlog se soglasno sprejme.

Načelnik preide k zadnji točki dnevnega reda, k slučajnostim, in naznani, da se samostalni predlogi niso prijaviili.

G. Mohorko v imenu Posavske podružnice želi pojasniti glede izpremembe podružniških pravil. — Načelnik mu pojasni, da je on po naročilu zbora delegatov sestavil vzorna podružniška pravila; ta pravila je Osrednji Odbor vsestransko preudaril in odobril ter jih podružnicam razposlal, da se o njih besedilo izrazijo. Ko se bodo izjavile podružnice, se besedilo še lahko izpremeni. — G. dr. Kušar (Kranj) izjavi, da je načrt pravil za podružnice dobro sestavljen in da ga bo Kranjska podružnica z veseljem odobrila, ter pričakuje, da se bodo tudi sicer podružnice z načrtom strinjale.

G. dr. Kokalj vpraša, kaj je z nameravano stavbo nove koč na Križkih Podih. — Načelnik mu pojasni, da društvo radi nedostajajočih gmotnih sredstev stavbe še ne more pričeti, da pa ima odbor to stavbo v svojih načrtih in da se bo stavba izvršila, čim bodo gmotna sredstva dopuščala.

G. deželni tajnik Korošec opozarja odbor, da je treba popraviti pot z Jalovca v Koritnico tam, kjer se sestopi s sten na veliko snežišče v kotu pod Jalovcem; tam po leti odstopi sneg od stene, tako da posamezen turist skoro ne more priti iz globoke odprtine na sneg. Nasvetuje, da se tam v steno zabijejo klini. Dalje še priporoča, da se naj Vodnikova Koča na Velem Polju zunaj obje in temeljito zapaži. — Načelnik pojasni, da je označena točka na poti v Koritnico res lahko opasna; ker pa se letos otvori nova koč na Vršiču, se bodo izboljšale tudi potne zveze preko Jalovca in pri tej priliki se bode vsekakor tudi pot v Koritnico dobro popravila; dalje navaja, da je za Vodnikovo Kočo na Velem Polju obitje koč z macesnovimi deščicami ter poprava strehe že naročena. Dotični izdatki se nahajajo že v proračunu.

G. dr. Švigelj se spominja junaškega nastopa g. Pavla Kunaverja, učitelja na Viču, povodom nesrečne ture na Stol. Ako bi se ne bil on z nevarnostjo za lastno življenje žrtvoval in ne spravl dijakov v Prešernovo Kočo ter jim potem preskrbel rešitev, bi danes lahko več roditeljev naših članov žalovalo ob grobovih sinov. Predlaga torej, da izreče občni zbor g. Pavlu Kunaverju kot rešitelju sedmero dijakov javno priznanje. — Ta predlog se z glasnim odobra-

vanjem sprejme in načelnik še pripomni, da je Osrednji Odbor vsled zaslug, ki jih ima g. Pavel Kunaver na rešitvi dijakov na Stolu, prosil deželno vlado, da naj predlaga junaškemu rešitelju primerno odlikovanje.

S tem v zvezi se spominja dr. Kušar domačinov Legata in Vidica iz Sela, ki sta z velikim naporom našla ponesrečenega dr. Cerka ter ga spravila v dolino; spominja se dalje planinskega oddelka domobranskega polka, ki je tako hrabro sodeloval pri rešitvi dijakov, in predlaga, da se tudi tem izreče zahvala na občnem zboru; ing. Skaberne pa predlaga, da se takisto izreče zahvala in priznanje za sodelovanje pri rešilni ekspediciji društvenemu načelniku g. dr. Tomišeku in odborniku dr. Jerneju Demšarju ter klubu „Dren“, t. j. ožjim planinskim tovarišem dr. Cerku.

Vsi ti predlogi se z odobravanjem sprejmejo in načelnik še naznani, da je odbor sodelujočemu vojaškemu oddelku zahvalo na polk že odposlal.

Daljša debata se je razvila o predlogih g. Kamenška radi poprave že zanemarjenih potov skozi Vintgar. Ko so obširno poleg prelagatelja o tem govorili gg. dr. Kokalj, dr. Švigelj, urednik Pustoslemšek, dr. Kušar in Mohorko ter načelnik dr. Tomišek, so se primerne poizvedbe in rešitev prepustile odboru.

G. dr. Kokalj se oglasi h končni besedi in omenja, da se je občni zbor iz načelnikovega, tajnikovega in blagajnikovega poročila prepričal, da je vodstvo društva v najboljših rokah, da delujejo vsi odborniki, osobito pa društveni načelnik požrtvovalno, nesebično in vzorno v prid slovenskega planinstva. Vsled tega predlaga, da se izreče celokupnemu odboru, posebno pa njegovemu načelniku dr. Tomišeku zahvala občnega zbora. Ta predlog je bil z vztrajnim odobravanjem sprejet.

Načelnik izjavi, da sprejme za se in za svoje tovariše v odboru izrečeno priznanje, zagotavlja, da je baš pri našem društvu obilo vsestranskega, mnogokrat tudi silno odgovornega in neprijetnega dela, ki ga odbor le z uporabo vseh sil zmaguje. To je mogoče le vsled tega, ker nas veseli delo v prospah slovenskega planinstva in naše lepe domovine. Zagotavlja, da bodo zastavili on in vsi odborniki tudi za naprej svoje moči za prospah društva; toda uspehi so mogoči le tedaj, ako ostanejo društvu zvesti tudi vsi njegovi člani in podporniki, ki naj bodo naprošeni za nadaljnje sodelovanje.

Končno se zahvali zborovalcem za udeležbo in zanimanje za današnje razprave ter zaključi občni zbor.

Pripomnja k občnim zborom. — Normalno bi bilo, da bi se vsi občni zbori izvršili pred zborom Osrednjega Društva, ki bi vse druge zaključil. Zaostale podružnice so naprošene, naj vpošljejo svoja poročila vsekako vsaj do 20. junija, da bomo mogli ta del našega programa še pred sezono zaključiti.

»Slovanský Turista«, ta ilustrovani časopis, ki izhaja v Pragi-Smichovu (Švarzenbergova 19), za letno naročnino 6 K, se turistom, izletnikom in letoviščarjem priporoča.

Umrl je član Tržaške podružnice g. Fran Šeme, c. kr. polkovnik v p. Bil je poznan kot vrl značaj; tudi v vojaški uniformi ni nikdar skrival, da je sin našega rodu. Bodi mu ohranjen blag spomin.

Novi člani. — Osrednjega društva: gđc. Steinböck Hilda v Strmolah, Tomc Franc, lesni trgovec, Otujac Elizabeta, magistratna uradnica, Milač Janez, abs. iur., Blato, Rojina Franc, strugarski mojster, vsi v Ljubljani; Častniki 27. domobranskega pešpolka v Ljubljani: gg. Zahradniczek Karl, c. kr. polkovnik, Koloman von Woinovich, c. kr. major, Fink Ivan, c. kr. stotnik, Avgust Blaschke, c. kr. stotnik, Posselt Willibald, c. kr. stotnik, Dobnik Fran, c. kr. stotnik, Libal Josip, c. kr. nadporočnik, Kminek Eduard, c. kr. nadporočnik, Samek Otto, c. kr. nadporočnik, Mayeritsch Emil, c. kr. poročnik, Neschmach Josip, c. kr. poročnik, Ringel Julius, c. kr. poročnik, Hermann Franc, c. kr. poročnik, Werrlein Ivan, c. kr. poročnik, Svilocossi Štefan, c. kr. poročnik, Mayeritsch Rudolf, c. kr. poročnik, Löschnigg Adolf, c. kr. poročnik, Bezjak Josip, c. kr. praporščak, Staff Richard, c. kr. praporščak.

Idrijske podružnice: gg. Lapajne Valentin, trgovec v Idriji, Primožič Anton, trgovec v Žireh, Kalan Viktorija v Jeličnem Vrhu.

Kamniške podružnice: gg. Cuzak Ivan, mesar in posestnik, Levičnik Franjo, gostilničar in posestnik, Žirovnik Peter, gostilničar — vsi v Kamniku.

Koroške podružnice: gg. Rok Tojnk, provizor, Obirsko, p. Železna Kapla, Jos. Fugger, župnik, Št. Janž v Rožu, p. Svetna Vas.

Kranjskogorske podružnice: gg. Vidmar Ivan, c. kr. sodni kanclist, Flere Fran, nadučitelj, oba v Kranjski Gori, Oswald Rudolf, plačilni natakhar na Jesenicah.

Podravske podružnice: g. Tomac Matej, knjigovodja v Smolniku.

Savinjske podružnice: gg. dr. Červinka Vid, zdravnik v Braslovčah, Wutt Simon, c. kr. davč. upravitelj v p., Zavodna, K. Marschitz, naduč. v Letušu.

Tržaške podružnice: gg. Gulin Mihael, občinski tajnik, Edvard Zupančič, veleposestnik, oba v Materiji, Petrič Fran, c. kr. gozdar v Podgradu, Ustari Ivan, elektrotehnik v Trstu, Artur baron Schmidt pl. Zabierov, c. kr. okrajn glavar v Voloski.

Prvi dve številki letošnjega Plan. Vestnika sta nam popolnoma pošli, tako da jih novim članom ne moremo poslati. Ker pa smo številki poslali mnogim, ki niso postali, oziroma ostali člani društva, a so neupravičeno list obdržali, jih nujno pozivljamo, da nam dosedanje številke, osobito št. 1. in 2., vrnejo, da jih bomo mogli pristopnim novim članom poslati. — Cenjene podružnice pozivljamo, da v tem zmislu postopajo proti članom, ki so izstopili.

Uredn. in upravnishvo.

Vsebna: Milan Pajk: Dr. Josip CerK (Str. 105). — Janko Mlakar: Iz kraljestva Velikega Venedigerja. (Str. 108.) — Dr. Henrik Tuma: Kaninska in Mangrška skupina. (Str. 114.) — Nesreča na Stolu. (Dr. Jos. CerK.) (Str. 116.) — Naše slike: Triglavski Dom na Kredarici, Kadičnikova Koča vrh Golice, Dr. Jos. CerK, Hochgall. (Str. 118). — Obzor: Idrijska podružnica — izlet, Tržaška podružnica — jama „Dimnice“ — izlet, Lorenc Potočnik (†), Planinski koledar, Ostre strelne vaje v Planici, Okrožje Trsta. (Str. 119.), Znižana vožnja na Bosansko-Herceg. železnicah. (Str. 120). — Društveni vestnik: Darila, Kadičnikova Koča — otvoritev, Občni zbori: Goriške podružnice. (Str. 120.), Kranjske podružnice. (Str. 121.), Tržaške podružnice. (Str. 122.), Soške podružnice, Savinjske podružnice, Osrednjega društva. (Str. 124.), Slovansky Turista, Umrl član. (Str. 131.), Novi člani, Plan. Vestnika prvi dve številki razprodani. (Str. 132).

Odgovorni urednik **Svitoslav Breskvar** v Ljubljani. — Izdaja in zalaga „Slov. Plan. Društvo“.

Tisk J. Blasnikar naslednikov v Ljubljani.